

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 17 december 1998 *

I mål T-203/96,

Embassy Limousines & Services, bolag bildat enligt belgisk rätt, Diegem (Belgien), företrätt av advokaten Éric Boigelot, Bryssel, delgivningsadress: advokatbyrån Louis Schiltz, 2, rue de Fort Rheinsheim, Luxemburg,

sökande,

mot

Europaparlamentet, företrätt av François Vainker och Anders Neergaard, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, biträdda av advokaten Charles Price, Bryssel, delgivningsadress: Europaparlamentets generalsekretariat, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en begäran om ersättning för den skada som sökanden påstår sig ha lidit till följd av parlamentets felaktiga agerande i samband med anbudsinfordran

* Rättegångsspråk: franska.

nr 95/S 158-76321/FR om persontransporter i bil med chaufför, vilken i första hand har väckts enligt artikel 181 i EG-fördraget med stöd av skiljedomsklausulen i artikel 6 tredje stycket i kontraktshandlingarna till nämnda anbudsinfordran samt artikel VIII i ramavtal PE-TRANS-BXL-95/6, och i andra hand enligt artiklarna 178 och 215 andra stycket i nämnda fördrag,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden P. Lindh, samt domarna K. Lenaerts och J. D. Cooke,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören B. Pastor,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 2 juli 1998,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Den 22 augusti 1995 publicerade Europaparlamentet, med stöd av rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig

upphandling av tjänster (EGT L 209, s. 1, svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 139, nedan kallat direktiv 92/50), ett meddelande om upphandling (EGT s. 158, s. 23, nedan kallat meddelandet om upphandling) i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Meddelandet om upphandling avsåg ett kontrakt enligt det öppna förfarandet om transport av Europaparlamentets ledamöter i bil med chaufför (anbudsinfordran nr 95/S 158-76321/FR, nedan kallat den omtvistade anbudsinfordran).

- 2 Det framgår av meddelandet om upphandling att kontraktet var ett ramavtal med ett tjänsteföretag och att det skulle genomföras med hjälp av separata ordersedlar för varje transaktion. Kontraktet skulle gälla i tre år och kunna förlängas två gånger med ett år. Tjänsterna skulle tillhandahållas i Bryssel och tjänsteföretagen måste ha varit verksamma inom sektorn i fem år. Det angavs vidare i meddelandet om upphandling att kontraktet skulle tilldelas det företag som lämnade det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet med hänsyn till anbudets pris och tekniska värde.
- 3 Den 13 september 1995 tillställde parlamentets generalsekretariat, i ett brev undertecknat av Gino Candidi, chef för avdelningen "mänskliga resurser, administrativ förvaltning", sökanden Embassy Limousines & Services SA (nedan kallad Embassy), som svar på en skriftlig begäran samma dag, samtliga handlingar avseende den omtvistade anbudsinfordran, det vill säga ramavtal PE-TRANS-BXL-95/6 (nedan kallat ramavtalet), kontraktshandlingarna till anbudsinfordran och de tekniska kraven rörande denna.
- 4 I ramavtalet (artikel VIII) och i kontraktshandlingarna till den omtvistade anbudsinfordran (artikel 6 tredje stycket) föreskrevs att de kontrakt som ingicks till följd av upphandlingen skulle vara underkastade luxemburgisk rätt och att endast Europeiska gemenskapernas domstol skulle vara behörig att pröva eventuella tvister med anledning av dessa. I alla de frågor som inte behandlades i kontraktshandlingarna skulle de "allmänna villkoren för tilldelning av upphandlingskontrakt", som upprättats av Europeiska gemenskapernas kommission (nedan kallade de allmänna villkoren), vara tillämpliga.

- 5 Sökanden ingav sitt anbud den 16 oktober 1995.

- 6 Den 4 december 1995 kontaktade Gino Candidi på parlamentet Jean Marie Hautot, som då var Embassys verkställande direktör, och meddelade honom att rådgivande kommittén för upphandling och kontrakt (nedan kallad rådgivande kommittén) samma dag samtyckt till utanordnarens förslag att tilldela Embassy kontraktet.

- 7 Den 12 december 1995 tillställde sökanden parlamentet en skrivelse i vilken den redogjorde för de åtgärder som den vidtagit för att skyndsamt kunna tillhandahålla de tjänster som parlamentet var i behov av. Sökanden uppgav att den hade ingått ett leasingavtal för bilar och tecknat abonnemang för mobiltelefoner (GSM), anställt chaufförer och låtit dem genomgå hälsokontroll samt kontrollerat deras bakgrund. I samma skrivelse bemötte sökanden rykten om att sökandens ledning och/eller aktieägare var ohederliga och om att sökandens tjänster var av undermålig kvalitet.

- 8 Till följd av dessa rykten och tidningsartiklar om att vissa delar av Embassys ledning inte var hederliga, ombads två personer i Embassys ledning, Jean Marie Hautot och Jean Luc Heuzer, att komma till Strasbourg och lägga fram bevis för att Embassy var ett respektabelt bolag. Detta möte hölls den 13 december 1995.

- 9 Efter detta möte skickade Jean Feidt, administrationens generaldirektör, en skrivelse till parlamentets generalsekreterare med följande lydelse:

”På begäran av Europaparlamentets presidium har en undersökning under ledning av min personal genomförts för att undersöka huruvida de anklagelser som riktats mot bolaget Embassy ... är välgrundade.

Ansvariga för detta bolag har ombetts komma till Strasbourg där de har svarat på frågor efter att ha visat upp alla begärda handlingar... .

Efter en grundlig genomgång av dessa handlingar har det visat sig att påståendena är helt grundlösa.

Under dessa omständigheter, och med hänsyn till att det nya bolaget rent praktiskt måste kunna förbereda sitt arbete, är det viktigt att fatta beslut snarast möjligt: administrationen måste redan i januari 1996 ha löst frågan om parlamentsledamöternas transporter.

Följaktligen hemställer jag om Ert godkännande för att nämnda avtal skall kunna skrivas under snarast möjligt.”

- 10 Emellertid föreslog Jean Feidt den 19 december 1995 för rådgivande kommittén att avtalet med den befintliga transportören (nedan kallad bolaget A) skulle förlängas med en månad. I protokollet från rådgivande kommitténs möte samma dag anges följande:

”Rådgivande kommittén beslutar,

...

— med beaktande av sitt samtycke av den 4 december 1995 till att ett avtal ingås med bolaget Embassy ..., som lämnat det bästa anbudet i nämnda anbudsinfördran,

- med beaktande av att parlamentets interna beslut om att underteckna kontraktet med bolaget Embassy ... inte har kunnat fattats före utgången av år 1995,
- att med stöd av artikel 59 b i budgetförordningen och artikel 11.3 d i direktiv 92/50 ..., *lämna sitt samtycke till* att kontrakt ingås för perioden den 1 januari 1996 till den 31 januari 1996 med bolaget [A ...] (det bolag som lämnade det näst bästa anbudet i nämnda anbudsinfördran) enligt de ursprungliga upphandlingsvillkoren, vilket kan förlängas maximalt en månad (februari 1996) efter att rådgivande kommittén har tillfrågats på nytt,
- att *uppmåna* utanordnaren att vidta alla de åtgärder som är nödvändiga för att kontrakt snarast undertecknas med det företag som har lämnat det bästa anbudet under upphandlingsförfarandet.”

- 11 Den 5 januari 1996 ingicks ett kontrakt med bolaget A.
- 12 I skrivelse till parlamentet av den 25 januari 1996 uppgav sökanden att den inte kunde förstå varför parlamentet inte hade fattat ett slutligt beslut angående den omtvistade anbudsinfördran.
- 13 Under två möten den 22 januari 1996 och den 26 februari 1996 lämnade rådgivande kommittén sitt samtycke till att avtalet med bolaget A skulle förlängas två gånger med en månad i taget. Slutligen, under ett möte den 1 april 1996, lämnade rådgivande kommittén sitt samtycke till att kontraktet med bolaget A skulle förlängas med tre månader.
- 14 Den 16 februari 1996 skickade sökanden en skrivelse till Sérgio Ribeiro, ledamot av kvestorskollegiet (organ som har till uppgift att utfärda rekommendationer till presidiet i frågor som rör parlamentsledamöterna), bland annat i syfte att klargöra vissa frågor angående den yrkeserfarenhet som Embassys chaufförer besitter.

- 15 I skrivelser till parlamentet av den 29 februari och den 4 mars 1996 uttryckte sökanden på nytt sin förvåning över att den ännu inte hade erhållit ett undertecknat kontrakt.
- 16 Den 8 maj 1996 rekommenderade parlamentets presidium utanordnaren att inleda ett nytt upphandlingsförfarande.
- 17 I skrivelse av den 28 maj 1996 begärde sökanden att parlamentet skulle förklara varför det hade beslutat att göra om upphandlingsförfarandet.
- 18 Den 31 maj 1996 lämnade rådgivande kommittén sitt samtycke till att den omtvistade anbudsinfordran skulle ogiltigförklaras. Under detta möte lämnade den även, på förslag från utanordnaren, sitt samtycke till att ett kontrakt skulle undertecknas med bolaget A för perioden den 1 juli till den 31 december 1996, i avvaktan på att det nya upphandlingsförfarandet skulle avslutas. I protokollet från detta möte anges följande:

”Rådgivande kommittén beslutar,

...

1. vad gäller ogiltigförklaringen av anbudsinfordran nr 95/S 158-76321/FR

...

- med beaktande av att utanordnarens beslut att ogiltigförklara nämnda anbudsinfordran är baserat på det yttrande som lämnats av presidiet vid dess möte den 8 maj 1996,
- med beaktande av att det enligt detta yttrande, som bekräftar det ställningstagande som gjorts av kvestorskollegiet, 'finns risk för att det förfarande som för närvarande pågår inte leder till att ledamöterna tillförsäkras transporter av hög kvalitet',

...

- att lämna sitt samtycke till (åtta röster för och en nedlagd) ogiltigförklaringen av den berörda anbudsinfordran och att samtidigt påpeka att det åligger utanordnaren att kontrollera att det finns ekonomisk grund för en ny anbudsinfordran (kostnader, annat resultat i förhållande till det första anbudsinfordran etc.).

..."

- 19 Genom rekommenderat brev av den 19 juni 1996 informerade parlamentet sökanden om att den omtvistade anbudsinfordran hade ogiltigförklarats och att förfarandet skulle upprepas. Parlamentet uppgav bland annat i detta brev att den inte ansåg att något inlämnat anbud uppfyllde alla krav och att institutionen hade visat sig vara angelägen om att tillhandahålla parlamentsledamöterna en tjänst av högsta möjliga standard, utförda av mycket erfarna yrkeschaufförer, vilket inte framgick helt tydligt av de handlingar som ingetts av anbudsgivarna. En ny anbudsinfordran enligt det öppna förfarandet skulle ges ut med en tydligare och mer detaljerad beskrivning av parlamentets krav.

- 20 I skrivelse av den 22 juli 1996 uppmanade sökanden parlamentet att inte ogiltigförklara den omtvistade anbudsinfordran och tilldela sökanden transportavtalet eller att ersätta sökandens skador.
- 21 Efter att ha bekräftat mottagandet av denna skrivelse den 21 augusti 1996, avvisade Jean Feidt sökandens begäran i skrivelse av den 14 oktober 1996. I denna skrivelse uppgav han följande:

”Det råder inga tvivel om att det i förevarande fall inte existerar ett kontrakt mellan parlamentet ... och ... sökanden ... eftersom:

- rådgivande kommittén endast är behörig att avge yttranden till den behöriga utanordnaren, i förevarande fall jag själv; rådgivande kommittén fattar inga beslut;
- i artikel 1 i rådets direktiv 92/50/EEG, till vilket Ni hänvisar i Er skrivelse, anges följande definition: ’offentliga tjänsteavtal: skriftliga avtal med ekonomiska villkor mellan en tjänsteleverantör och en upphandlande myndighet’ (Europaparlamentet);
- det föreligger inget skriftligt kontrakt i och med att förslaget till ramavtal PE-TRANS-BXL-95/6, som utgjorde en del av kontraktshandlingarna och som därför har skickats till Embassy, inte har undertecknats.”

- 22 Jean Feidt anförde vidare:

”Om Embassy från och med den 4 december 1995 trodde att det fått eller skulle få kontraktet avseende transport av parlamentsledamöter i Bryssel till följd av anbudsinfordran ..., klarades detta missförstånd ut vid mötet den 13 december 1995.... Enligt protokollet från detta möte som jag har tagit del av, informerades

Jean Marie Hautot och Jean Luc Heuzer på Embassy 'om att rådgivande kommittén hade lämnat sitt samtycke till utanordnarens förslag att tilldela Embassy uppdraget, men att denna ståndpunkt endast är rådgivande och att det är myndigheten som fattar det slutliga beslutet'."

- 23 Jean Feidt avslutade med att upplysa om att parlamentet inte såg några skäl till att återkalla eller ogiltigförklara sitt beslut om att upprepa upphandlingsförfarandet som Embassy informerats om i skrivelse av den 19 juni 1996. Han tillade att skälen till att göra om upphandlingsförfarandet inte var oförenliga med Jean Marie Hautots behov av att i skrivelsen av den 16 februari 1996 till Sérgio Ribeiro noggrant redogöra för den kvalificerade utbildning och yrkeserfarenhet som Embassys chaufförer innehade.

Förfarande och parternas yrkanden

- 24 Det är under dessa omständigheter som sökanden har väckt förevarande talan genom inlägga som inkom till förstainstansrättens kansli den 10 december 1996.
- 25 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet. Parterna har i enlighet med artikel 64 i rättegångsreglerna anmodats att besvara vissa frågor och förete vissa handlingar.
- 26 Den 5 juni 1998 beslutade förstainstansrätten med stöd av artikel 65 c i rättegångsreglerna att Gino Candidi och Juana Lahousse, tjänstemän på parlamentet, samt Jean Marie Hautot och Jean Luc Heuzer, representanter för sökanden, skulle höras som vittnen vid förhandlingen. Enligt beslutet skulle vittnena höras om vad som hade sagts vid mötet i Strasbourg den 13 december 1995. Gino Candidi och Jean Marie Hautot skulle höras angående syftet med och innehållet i deras telefonsamtal den 4 december 1995. Gino Candidi och Juana Lahousse skulle höras angående

deras reaktion på sökandens skrivelse av den 12 december 1995 om att denna gjort vissa investeringar.

27 Parter och vittnen hördes vid en offentlig förhandling den 2 juli 1998.

28 Embassy, sökanden, har yrkat att förstainstansrätten skall

— fastställa att talan kan upptas till sakprövning och bifalla denna, samt förplikta parlamentet att till sökanden utge 21 028 460 BFR, med reservation för eventuella ändringar av penningvärdet, i ersättning för den materiella och ideella skada som sökanden har åsamkats till följd av parlamentets felaktiga agerande,

— förplikta parlamentet att ersätta rättegångskostnaderna.

29 Parlamentet, svaranden, har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

30 Sökanden har i ansökan och i repliken uppgett att talan i första hand har väckts med stöd av artikel 6 tredje stycket i kontraktshandlingarna till den omtvistade anbudsinfordran och artikel VIII i ramavtalet, således med stöd av artikel 181 i EG-fördraget, och i andra hand med stöd av artiklarna 178 och 215 andra stycket

i samma fördrag, och att syftet är att få ersättning för den skada som den åsamkats till följd av parlamentets felaktiga agerande i samband med den omtvistade anbudsfordran.

Gemenskapens ansvar i kontraktsförhållanden

Parternas argument

- 31 Sökanden har gjort gällande att parterna har ingått ett regelrätt kontrakt och att parlamentet ensidigt har hävt detta och vägrat att genomföra det på det sätt och enligt de villkor som avtalats.
- 32 Sökanden har för det första påpekat att det omtvistade kontraktet har tilldelats genom ett giltigt, offentligt och otvetydigt samtycke mellan parterna. Den har gjort gällande att Gino Candidi den 4 december 1995 per telefon informerade Jean Marie Hautot om att beslut hade fattats om att tilldela Embassy kontraktet och att han följaktligen uppmanade sökanden att vidta alla åtgärder som var nödvändiga för att den skulle kunna tillhandahålla tjänsterna från och med januari 1996. Sökanden har särskilt påpekat att parlamentet, genom att officiellt meddela sökanden om rådgivande kommitténs beslut, har uttryckt sin vilja och därigenom gjort sökandens anbud oåterkalleligt. Parlamentet gav således uttryck för sin avsikt att låta sökanden bli dess medkontrahent, vilket skapade ett avtalsförhållande med sökanden som innebar att parlamentet inte kunde ompröva sitt beslut.
- 33 Sökanden har tillagt att det i realiteten är rådgivande kommittén som beslutar att ge ett kontrakt till ett företag, eftersom utanordnarens funktion endast är att formalisera det beslut som rådgivande kommittén rent faktiskt har fattat.

- 34 Sökanden har i andra hand gjort gällande att det i vart fall synbart föreligger ett kontrakt. Samtliga kriterier är nämligen uppfyllda för att ett kontrakt skall anses föreligga. Sökanden har hänvisat till att den har lämnat ett giltigt anbud, till den information som erhållits från Gino Candidi och till att parlamentet ville att förberedelser skulle påbörjas redan i december 1995 för att kontraktet skulle kunna genomföras redan den första arbetsdagen i januari 1996.
- 35 Parlamentet anser att sökandens talan om ansvar i kontraktsförhållanden skall avvisas, eftersom det saknas ett undertecknat kontrakt mellan parterna. Det har påpekat att det både i de allmänna villkoren och i direktiv 92/50 föreskrivs att kontrakt mellan den upphandlande myndigheten och tjänsteleverantören måste vara skriftliga. Det har även påpekat att den sista handlingen i anbudsinfordran utgörs av ett förslag till ramavtal som måste undertecknas av tjänsteleverantören och utanordnaren. Detta ramavtal har dock aldrig undertecknats vare sig av sökanden eller utanordnaren.
- 36 Parlamentet har för övrigt tillbakavisat sökandens påstående att det i själva verket är rådgivande kommittén som fattar beslut om att tilldela ett företag ett kontrakt. Det framgår nämligen av budgetförordningen av den 21 december 1977 för Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EGT L 356, s. 1) att rådgivande kommittén endast är en rådgivande kommitté.
- 37 Parlamentet anser slutligen att sökandens teori om att det synbart föreligger ett kontrakt inte motsvarar någon "gemensam rättsprincip i medlemsstaternas rättsordningar" och att denna teori därför inte med framgång kan åberopas i förevarande fall.

Förstainstansrättens bedömning

- 38 Enligt artikel 181 i fördraget jämförd med rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 319, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 2, s. 89), i dess senaste lydelse, är förstainstansrätten behörig att i första instans pröva tvister med anledning av avtal mellan fysiska och juridiska personer med stöd av en skiljedomsklausul.
- 39 Det skall emellertid betonas att i artikel 1 i direktiv 92/50, tillämpligt med stöd av artikel 126 i kommissionens förordning (Euratom, EKSG, EG) nr 3418/93 av den 9 december 1993 om närmare bestämmelser för genomförandet av vissa bestämmelser i budgetförordningen av den 21 december 1977 (EGT L 315, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 3, s. 43), föreskrivs att om värdet av kontraktet överstiger den tröskel som föreskrivs i artikel 7.1 i nämnda direktiv, är "offentliga tjänsteavtal: skriftliga avtal med ekonomiska villkor mellan en tjänsteleverantör och en upphandlande myndighet".
- 40 Det är i förevarande fall ostridigt att värdet av kontraktet överstiger denna tröskel. För att ett avtalsförhållande skall anses föreligga mellan parterna måste de således ha undertecknat ett avtal. Det kan i detta hänseende även hänvisas till artikel 3 i de allmänna villkoren (vilka i förevarande fall är tillämpliga enligt artikel 6 första stycket i kontraktshandlingarna). I denna artikel föreskrivs följande:

"3.1 Kontrakt mellan parterna skall ingås skriftligen.

3.2 Kontrakt ingås genom att anbudsgivaren underrättas om att hans anbud har godtagits. Denna underrättelse skall framföras genom skrivelse eller ordersedel.

3.3 Om accepten inte i alla delar överensstämmer med anbudet eller om kommissionens beslut delges efter utgången av anbudets giltighetstid, har kontraktet endast ingåtts om anbudsgivaren lämnar sitt skriftliga godkännande.

3.4 Kontraktet kan även utgöras av ett undertecknat avtal mellan parterna.”

- 41 Härav följer att kontraktet inte kan anses ha tilldelats slutligt förrän när båda parter har undertecknat ramavtalet. Eftersom ramavtalet aldrig har undertecknats, föreligger det heller inget giltigt kontrakt i förevarande fall.
- 42 För övrigt kan den rådgivande kommitténs förmånliga yttrande, i egenskap av *ytt-rande* från ett *rådgivande* organ, inte påverka denna bedömning, även om dess ståndpunkt i praktiken har stor betydelse i upphandlingsförfaranden.
- 43 Det finns vidare ingen anledning att godta sökandens påstående att det synbart föreligger ett kontrakt. Utan att det är nödvändigt att utreda huruvida sökandens teori om synbara avtal utgör en del av gemenskapsrätten och på vilka villkor denna teori kan tillämpas i förevarande fall, framgår det tydligt av de uppgifter som sökanden har företett att det inte finns några skäl att frångå kravet på skriftligt kontrakt. Embassys representanter har för övrigt uppgett i sina vittnesmål att de kände till att ett skriftligt avtal var en förutsättning för att kontraktet skulle kunna ingås enligt gällande regler.
- 44 Härav följer att talan skall avvisas i den del som grundas på artikel 181 i fördraget, eftersom sökanden inte har visat att det föreligger ett giltigt kontrakt.

Gemenskapens utomobligatoriska ansvar

- 45 Gemenskapens utomobligatoriska ansvar enligt artikel 215 andra stycket i fördraget och de allmänna principer som det hänvisas till i den bestämmelsen förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsaks-samband mellan agerandet och den åberopade skadan.

Huruvida det agerande som läggs parlamentet till last är rättsstridigt

- 46 Sökanden har till stöd för sin skadeståndstalan enligt artiklarna 178 och 215 andra stycket i fördraget gjort gällande att parlamentet har åsidosatt direktiv 92/50 och agerat felaktigt under upphandlingsförfarandet.

Huruvida direktiv 92/50 har åsidosatts

— Parternas argument

- 47 Sökanden har påpekat att dess anbud var helt i sin ordning både i form och i sak och att det därför uppfyllde samtliga krav i den omtvistade anbudsinfordran. Enligt sökanden är det uppenbart att parlamentet från och med januari 1996, först enligt månatliga kontrakt och därefter enligt kontrakt som löper på längre tid, anlidade det företag som lämnat det näst bästa anbudet angående transport av parlamentsledamöter i bil med chaufför.

- 48 Sökanden anser att dess anbud, som var det ekonomiskt mest fördelaktiga, måste ha underkänts utan grund och i stället ersatts med ett kontrakt som förhandlats fram med en annan tjänsteleverantör. Sökanden har i detta hänseende hänvisat till artikel 11.3 i direktiv 92/50 som har följande lydelse:

”De upphandlande myndigheterna får tilldela kontrakt om samhällstjänster genom förhandlat förfarande utan att dessförinnan publicera ett meddelande om upphandling i följande fall:

- a) Då det vid öppet eller selektivt förfarande inte lämnats några anbud, eller inte lämnats några godtagbara anbud, förutsatt att de ursprungliga kontraktsvillkoren inte ändras väsentligt och att en rapport lämnas till kommissionen om den så begär.

...”

- 49 Parlamentet har påpekat att det ogiltigförklarade den omtvistade anbudsinfodran av det skälet att kravet på fem års erfarenhet inom sektorn, som nämnts i meddelandet om upphandling, inte fanns med i de handlingar som den omtvistade anbudsinfodran bestod av. Det faktum att detta krav var omnämnt i meddelandet om upphandling men inte i anbudsinfodran kunde med rätta ha kritiserats av en potentiell sökande som uppfyllde de krav som slutligen angavs i anbudsinfodran men som avhöll sig från att lämna in ett anbud på grund av att den saknade fem års erfarenhet inom sektorn i fråga. Detta förhållande strider mot principen om lika-behandling av anbudsgivare, vilket är en grundläggande princip vid tillämpningen av direktiv 92/50 (se domstolens dom av den 22 juni 1993 i mål C-243/89, kommissionen mot Danmark, REG 1993, s. I-3353, punkterna 33 och 39, svensk specialutgåva, volym 14, och dom av den 25 april 1996 i mål C-87/94, kommissionen mot Belgien, REG 1996, s. I-2043, punkt 51).

- 50 Parlamentet har vidare gjort gällande att det ville undvika att förfarandet skulle kunna anses vara rättsstridigt på grund av de kontakter som en del av parlamentets tjänstemän haft med anbudsgivare före sista anbudsdagen, bland annat kontakterna mellan Gino Candidi och sökanden. I motsats till vad som föreskrivs i artikel 100 i ovannämnda förordning nr 3418/93 av den 9 december 1993, har ingen anteckning i akten angående dessa kontakter gjorts i ärendet.
- 51 Parlamentet har även påpekat att det uttryckligen föreskrivs i artikel 12.2 i direktiv 92/50 att de upphandlande myndigheterna kan besluta att inte avsluta en upphandling för vilken anbud begärts eller att upprepa upphandlingsförfarandet. Det framgår vidare av artikel 4 i de allmänna villkoren att institutionen inte är skyldig att tilldela kontraktet i de fall då upphandlingsförfarandet har avslutats.
- 52 Parlamentet har slutligen anfört att kontraktet tillfälligt tilldelades bolaget A med stöd av artikel 11.3 d i direktiv 92/50, i vilken det föreskrivs att en sådan lösning är tillåten i den mån den är oundgängligen nödvändig på grund av synnerlig brådska orsakad av omständigheter som inte har kunnat förutses. Behovet av fortsatt fungerande transporter utgjorde ett godtagbart skäl.
- 53 Parlamentet anser därför att dess beslut att ogiltigförklara den omtvistade anbudsinfordran och tillfälligt tilldela bolaget A kontraktet var helt i sin ordning och att parlamentet därför inte har gjort sig skyldigt till ett felaktigt agerande som innebär att gemenskapen är utomobligatoriskt ansvarig.

— Förstainstansrättens bedömning

- 54 Det skall inledningsvis påpekas att de upphandlande myndigheterna inte är skyldiga att slutföra upphandlingsförfarandet. Det framgår nämligen av artikel 12.2 i

direktiv 92/50 att de upphandlande myndigheterna, om ett förfarande ogiltigförklaras, endast skall upplysa anbudssökande eller anbudsgivare som begär detta om skälen till att man beslutat att inte avsluta en upphandling för vilken anbud begärts eller att upprepa förfarandet.

- 55 Det framgår för övrigt av artikel 4 i de allmänna villkoren att institutionen inte är skyldig att tilldela kontraktet då upphandlingsförfarandet har avslutats och att den inte är ersättningsskyldig gentemot anbudsgivare vars anbud inte har accepterats.
- 56 Det skall även erinras om att parlamentet har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning i fråga om vad som skall beaktas vid ett beslut att tilldela ett kontrakt efter anbudsinfordran och att förstainstansrättens prövning måste inskränka sig till att avse allvarliga och uppenbara fel (domstolens dom av den 23 november 1978 i mål 56/77, Agence européenne d'intérims mot kommissionen, REG 1978, s. 2215, punkt 20, och förstainstansrättens dom av den 8 maj 1996 i mål T-19/95, Adia intérim mot kommissionen, REG 1996, s. II-321, punkt 49).
- 57 I förevarande fall har det omtvistade upphandlingsförfarandet inte avslutats. Parlamentet har således, efter att ha erhållit en skriftlig begäran från sökanden daterad den 28 maj 1996, i skrivelse av den 19 juni 1996, upplyst sökanden om skälen till att upphandlingsförfarandet hade ogiltigförklarats och till att det skulle upprepas (se ovan punkt 19).
- 58 Som svar på sökandens påståenden har Jean Feidt i sin skrivelse av den 14 oktober 1996 (se ovan punkt 21—23) vidare uppgett att parlamentet ”inte [såg] någon anledning att återkalla eller ogiltigförklara sitt beslut att upprepa upphandlingsförfarandet som Embassy informerats om i skrivelse av den 19 juni 1996. De skäl som anges i detta beslut är inte oförenliga med det behov som Jean Marie Hautot, som uppenbarligen var orolig, visade när han i skrivelsen av den 16 februari 1996 till Sérgio Ribeiro, ledamot av Europaparlamentets kvestorskollegium, noggrant

redogjorde för den kvalificerade utbildning och yrkeserfarenhet som Embassys chaufförer hade: Jean Marie Hautot syftade i sin skrivelse på de farhågor som Sérgio Ribeiro skulle kunna ha haft angående kvaliteten på de chaufförer som Embassy anställt ...”.

- 59 Härav följer att parlamentet har respekterat det förfarande som föreskrivs i de gällande bestämmelserna när det ogiltigförklarade den omtvistade anbudsinfodran, oavsett vilken rättslig betydelse de förklaringar kan tänkas ha som parlamentet lämnat angående risken för att anbudsgivare inte behandlas lika.
- 60 Sökanden har vidare inte på något sätt visat att parlamentet begick ett allvarligt och uppenbart fel när det drog slutsatsen att inte något anbud uppfyllde alla krav. Även om tveksamheterna angående yrkesskickligheten hos de chaufförer som Embassy anställt utgjorde ett avgörande skäl för parlamentet att inte anta Embassys anbud, har sökanden inte visat att parlamentet har överskridit det utrymme för skönsmässig bedömning som det har i detta hänseende.
- 61 Eftersom parlamentet inte bröt mot gällande regler när den ogiltigförklarade den omtvistade anbudsinfodran, kan gemenskapen inte vara utomobligatoriskt ansvarig på den grunden.
- 62 Det finns inte heller någon anledning att godta sökandens argument att parlamentet rättsstridigt tillfälligt tilldelat bolaget A kontraktet. Det skall erinras om att sökanden i detta mål i huvudsak har yrkat ersättning för den skada som den påstås ha åsamkats till följd av parlamentets felaktiga agerande under det omtvistade upphandlingsförfarandet. Bolaget A tilldelades dock tillfälligt det omtvistade kontraktet enligt ett förhandlat förfarande utan föregående publicering, ett förfarande som skiljer sig från det i förevarande fall bestridda öppna förfarandet. Härav följer att även om sökanden hade kunnat visa att det förhandlade förfarande som parlamen-

tet använt sig av för att ersätta den uppskjutna och omtvistade anbudsinfordran var rättsstridigt, utgör inte denna rättsstridighet grunden för den skada som sökanden påstår sig ha lidit under den omtvistade anbudsinfordran.

- 63 Det följer av vad ovan anförts att parlamentet inte har åsidosatt direktiv 92/50 och att gemenskapen därför inte kan anses vara ansvarig på denna grund.

Huruvida parlamentet har agerat felaktigt under upphandlingsförfarandet

— Parternas argument

- 64 Sökanden har gjort gällande att parlamentet har agerat felaktigt under anbuds-förfarandet och att gemenskapen är ansvarig på grund av detta felaktiga agerande, eftersom sökanden skäligen och på goda grunder trodde att ett avtal om tillhanda-hållande av tjänster skulle ingås inom kort. Sökanden har betonat att den av par-lamentet den 4 december 1995 ombads göra en rad större investeringar för att tjänsterna skulle kunna tillhandahållas redan i början av januari 1996. Sökanden har återigen påpekat att det i realiteten är rådgivande kommittén som fattar beslutet att tilldela ett företag ett kontrakt, vilket innebär att den information som läm-nades till sökanden om rådgivande kommitténs samtycke de facto utgjorde ett beslut.
- 65 Sökanden har vidare understrukit att parlamentet, bland annat vid mötet den 13 december 1995 i Strasbourg, bekräftat att det omtvistade kontraktet snart skulle undertecknas och att ingen någonsin har bestritt att det hade beslutats att sökanden skulle tilldelas kontraktet. Under sju och en halv månad från och med

den 4 december 1995 har det nämligen aldrig bestritts av någon på parlamentet att kontraktet hade tilldelats sökanden, denna hade till och med betecknats som "vinnare" av rådgivande kommittén.

- 66 Sökanden anser därför att parlamentet agerade felaktigt när den begärde att sökanden skyndsamt skulle vidta åtgärder som var tidkrävande, krävde stor arbetsinsats och var väldigt kostsamma för ett kontrakt som parlamentet slutligen beslutade att inte ingå och som det påstår inte existerar. Sökanden anser att parlamentet har åsidosatt en allmän regel om gott uppförande som ger upphov till utomobligatorisk skadeståndsskyldighet. Sökanden har tillagt att parlamentet i vart fall direkt skulle ha informerat sökanden om att kontraktet inte skulle gälla från början av januari 1996, så att sökanden kunde avbryta sitt arbete och i största möjliga omfattning begränsa den skada som uppstått.
- 67 Sökanden har slutligen uppgett att parlamentet i själva verket har agerat i syfte att gynna ett annat bolag, nämligen det bolag som lämnade det näst lägsta anbudet och som under år 1996 tillfälligt har tillhandahållit tjänsterna i fråga. Sökanden anser därför att parlamentet har missbrukat sina maktbefogenheter för att gynna en tredje man. Denna rättsstridighet utgör ett ansvarsgrundande fel.
- 68 Parlamentet anser inte att gemenskapen är skadeståndsansvarig till följd av ett felaktigt agerande från parlamentets sida. Det framgår för det första av handlingarna i målet att den enda kontakt från parlamentets sida som eventuellt skulle kunna utgöra ett felaktigt agerande är det telefonsamtal som Gino Candidi hade med Jean Marie Hautot den 4 december 1995 angående rådgivande kommitténs möte samma dag. Under detta telefonsamtal bekräftade Gino Candidi endast att rådgivande kommittén hade lämnat sitt samtycke till förslaget att tilldela sökanden kontraktet. Han uppgav aldrig för sökanden att parlamentet hade fattat ett beslut till sökandens förmån.

- 69 Parlamentet har tillagt att om sökanden under dessa omständigheter ansåg sig kunna dra på sig kostnader och göra oåterkalleliga investeringar, har den agerat på ett uppenbart oförsiktigt sätt som inte kan förväntas av en normalt förnuftig näringsidkare. Detta gäller i än högre grad då det i artikel 12.2 i direktiv 92/50 föreskrivs en möjlighet att ogiltigförklara en anbudsinfordran och det i artikel 4 i de allmänna villkoren inte bara föreskrivs att det är möjligt att ogiltigförklara anbudsinfordran utan även att anbudsgivarna i ett sådant fall inte har rätt till någon ersättning. För övrigt har parlamentet inte följt upp telefonsamtalet av den 4 december 1995 med något skriftligt besked.
- 70 Även om Gino Candidi var oförsiktig och därmed vilseledde sökanden, borde samtliga eventuella missförstånd ha klarats upp vid det besök som Embassys representanter gjorde i Strasbourg den 13 december 1995, då de informerades om att rådgivande kommitténs ståndpunkt endast var rådgivande och att de beslutsfattande instanserna förbehöll sig det slutliga beslutet.
- 71 Parlamentet anser därför att det varken vid telefonsamtalet den 4 december 1995 eller mötet den 13 december 1995 har begåtts ett fel som kan tillskrivas parlamentet och som ger sökanden rätt till skadestånd. Denna slutsats följer av domstolens och förstainstansrättens rättspraxis (se domstolens dom av den 28 maj 1970 i de förenade målen 19/69, 20/69, 25/69 och 30/69, Richez-Parise m. fl. mot kommissionen, REG 1970, s. 325, punkt 36—41, av den 11 juli 1980 i mål 137/79, Kohll mot kommissionen, REG 1980, s. 2601, punkt 12—15, och förstainstansrättens dom av den 20 juni 1990 i mål T-133/89, Burban mot parlamentet, REG 1990, s. II-245, punkt 36, fastställd genom domstolens dom av den 31 mars 1992 i mål C-255/90 P, Burban mot parlamentet, REG 1992, s. I-2253, punkt 10—12).
- 72 Parlamentet har för det andra påpekat att sökanden borde ha känt till att det både i direktiv 92/50 och i de allmänna villkoren, vilka är tillämpliga på ifrågavarande kontrakt, föreskrivs att samtliga kontrakt skall ingås skriftligen. Följaktligen har sökanden, genom att av Gino Candidis uttalanden dra slutsatsen att den redan tilldelats kontraktet eller skulle tilldelas detta inom en snar framtid eller att parlamentet redan hade fattat ett beslut som innebar att det var befogat att göra de investe-

ringar som var nödvändiga för att tillhandahålla tjänsterna, själv varit så oförsiktig att parlamentet inte kan ställas till ansvar (se domstolens dom av den 5 mars 1991 i mål C-330/88, Grifoni mot Euratom, REG 1991, s. I-1045, och domen av den 20 juni 1990 i det ovannämnda målet Burban mot parlamentet, punkt 36).

— Förstainstansrättens bedömning

- 73 Sökanden har i huvudsak gjort gällande att parlamentet har åsamkat den en skada genom att låta den tro att den skulle tilldelas kontraktet och genom att uppmana den att vidta alla åtgärder som var nödvändiga för att tjänsterna skulle kunna tillhandahållas från och med början av januari 1996. Det skall följaktligen i synnerhet undersökas huruvida parlamentet, genom sitt agerande under det omtvistade upphandlingsförfarandet, har åsidosatt principen om skydd för berättigade förväntningar på ett sådant sätt att gemenskapen därför skall anses ansvarig.
- 74 Det framgår av rättspraxis att rätten att åberopa skydd för berättigade förväntningar omfattar varje enskild som befinner sig i en sådan situation att det framgår att gemenskapernas administration har framkallat grundade förhoppningar hos denne (se i detta hänseende domstolens dom av den 11 mars 1987 i mål 265/85, Van den Bergh en Jurgens och Lopik mot kommissionen, REG 1987, s. 1155, punkt 44, av den 26 juni 1990 i mål C-152/88, Sofrimport mot kommissionen, REG 1990, s. I-2477, punkt 26, och förstainstansrättens dom av den 15 december 1994 i mål T-489/93, Unifruit Hellas mot kommissionen, REG 1994, s. II-1201, punkt 51, av den 13 december 1995 i de förenade målen T-481/93 och T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens m. fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-2941, punkt 148, och av den 16 oktober 1996 i mål T-336/94, Efsol mot kommissionen, REG 1996, s. II-1343, punkt 31).
- 75 Det skall i detta hänseende undersökas huruvida en försiktig ekonomisk aktör skulle ha kunnat undvika de risker som sökanden har tagit i förevarande fall. Rent allmänt finns det anledning att erinra om att ekonomiska aktörer skall, beroende på omständigheterna i varje enskilt fall, stå för de ekonomiska risker som de utsätter sig för i sin verksamhet (se bland annat domstolens dom av den 25 maj 1978 i de förenade målen 83/76, 94/76, 4/77, 15/77 och 40/77, HNL m. fl. mot rådet och

kommissionen, REG 1978, s. 1209, punkt 7; svensk specialutgåva, volym 4, s. 119, och av den 24 juni 1986 i mål 267/82, Développement SA et Clemessy mot kommissionen, REG 1986, s. 1907, punkt 33; svensk specialutgåva, volym 8). I ett upphandlingsförfarande omfattar dessa ekonomiska risker bland annat kostnader för att förbereda ett anbud. De bolag som har valt att delta i förfarandet skall alltså stå för dessa kostnader, eftersom valet att lämna ett anbud inte nödvändigtvis innebär att bolaget i fråga tilldelas kontraktet (se punkterna 54 och 55 ovan, samt generaladvokaten Mancinis förslag till avgörande i ovannämnda målet Développement SA och Clemessy mot kommissionen, REG 1986, s. 1908, 1912).

- 76 Om en anbudsgivare däremot, innan kontraktet tilldelas den vinnande anbudsgivaren, av den upphandlande myndigheten uppmuntras att i förväg genomföra vissa oåterkalleliga investeringar och följaktligen ta mera långtgående risker än vad som följer av att lämna ett anbud, kan gemenskapens utomobligatoriska ansvar uppkomma (se i detta hänseende domen i det ovannämnda målet Sofrimport mot kommissionen, punkterna 28 och 29).
- 77 I förevarande fall är det ostridigt att parlamentet, genom Gino Candidi, ringde upp sökanden den 4 december 1995 för att meddela att rådgivande kommittén samma dag hade lämnat sitt samtycke till utanordnarens förslag att tilldela sökanden kontraktet. Det framgår av Gino Candidis vittnesmål att detta initiativ inte ingick i det normala förfarandet, vilket tvärtom är att parlamentet först skall fatta ett slutligt beslut innan det tar kontakt med det vinnande företaget. I förevarande fall skulle det nya företaget tillhandahålla tjänsterna från och med januari 1996 och det var alltså bråttom att förbereda arbetet för att undvika avbrott i tillhandahållandet av tjänsterna. Gino Candidi har för övrigt bekräftat att, vid den tidpunkt då han tog kontakt med sökanden, inget tydde på att sökanden inte skulle tilldelas kontraktet.
- 78 Denna version bekräftas för övrigt av Juana Lahousses vittnesmål. Hon har nämligen bekräftat att det vinnande bolaget skulle ha inlett arbetet den 1 januari 1996. Följaktligen var sökanden, till följd av att den lämnat det vinnande anbudet, tvungen att förbereda sig för att kunna tillhandahålla tjänsterna från och med den 1 januari 1996. Enligt Juana Lahousse hade presidiet emellertid, vid ett möte den 11 december 1995, tagit upp frågan om Embassys ledning var hederlig, en fråga

som diskuterades vid mötet den 13 december 1995. Därefter inledde ett stort antal chaufförer en omfattande informationskampanj rörande sökandens kapacitet att genomföra kontraktet i fråga. Detta ledde till att förfarandet sköts upp mellan december 1995 och maj 1996. Administrationen fick därför inte några närmare instruktioner från myndigheterna om hur den skulle behandla den omtvistade anbudsinfordran förrän i maj 1996.

- 79 Härav följer att både parlamentet och sökanden i början av december 1995 trodde att den sistnämnda skulle tillhandahålla tjänsterna från och med den 1 januari 1996. Följaktligen, även om sökanden inte uttryckligen uppmanades att göra de investeringar som var nödvändiga för att bygga upp en tillräcklig infrastruktur för att kunna tillhandahålla den begärda tjänsten från och med den 1 januari 1996, är det med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall tydligt att sökanden genom att göra detta har agerat på ett rimligt och realistiskt sätt för att kunna uppfylla de krav som ställts av parlamentet. Det är nämligen ostridigt att sökanden, för att kunna tillhandahålla nämnda tjänster från och med den 1 januari 1996, var tvungen att vidta de åtgärder som var nödvändiga för att genomföra kontraktet omedelbart efter att den erhållit informationen från Gino Candidi den 4 december 1995. Denna slutsats bekräftas av att parlamentets tjänstemän inte reagerade på sökandens skrivelse av den 12 december 1995. I denna skrivelse meddelande sökanden bland annat att den gjort vissa investeringar på grund av den brådskande situation som parlamentet befann sig i (se punkt 7 ovan).

- 80 Under dessa omständigheter kan parlamentet inte åberopa den rättspraxis som innebär att en felaktig tolkning av en bestämmelse inte i sig utgör ett fel i tjänsten (se domen i det ovannämnda målet Richez-Parise m. fl. mot kommissionen, domen i det ovannämnda målet Kohll mot kommissionen och domen av den 20 juni 1990 i det ovannämnda målet Burban mot parlamentet). Denna rättspraxis, som avser personalmål där tjänstemän har fått felaktiga upplysningar om deras rättigheter enligt tjänsteföreskrifterna, kan inte tillämpas i förevarande fall. Felaktig information angående tolkningen av vissa bestämmelser i tjänsteföreskrifterna kan inte jämföras med en situation där parlamentet har gett sin tänkta avtalspart anledning att tro att den skulle tilldelas ett kontrakt och dessutom uppmuntrat den sistnämnda att göra vissa oåterkalleliga investeringar.

- 81 Parlamentet kan inte heller göra gällande att sökanden, i egenskap av anbudsgivare i ett upphandlingsförfarande, borde vara redo att utföra uppdraget i alla situationer och att den följaktligen borde förfoga över den infrastruktur som var nödvändig för att genomföra kontraktet. I detta hänseende finns det anledning att ta hänsyn till de vittnesmål som sökandens representanter lämnat vid förhandlingen enligt vilka det aktuella kontraktet, som omfattade ungefär 40 bilar med chaufför, var av stor betydelse för och hade stor inverkan på sökandens verksamhet. Det borde ha stått klart för parlamentet att sökanden, i egenskap av ny leverantör av de begärda tjänsterna, inte kunde utföra uppdraget utan att göra omfattande investeringar.
- 82 I motsats till vad parlamentet har gjort gällande förefaller det för övrigt inte som att det har klargjorts för sökanden vid besöket i Strasbourg den 13 december 1995 att det inte var säkert att den skulle tilldelas kontraktet. Vid detta möte diskuterades riktigheten av vissa rykten och tidningsartiklar angående frågan huruvida vissa personer i sökandens ledning var hederliga och inte frågan huruvida sökanden skulle tilldelas kontraktet i fråga. Problemet med ledningens hederlighet synes dock ha lösts samma dag som mötet. Det framgår av det vittnesmål som lämnats av Jean Luc Heuzer, en representant för sökanden, att Gino Candidi informerade Jean Marie Hautot och Jean Luc Heuzer per telefon när de återvänt från Strasbourg att problemet med ledningens hederlighet var utagerat. Denna uppgift, som inte har bestritts av parlamentet, bekräftas för övrigt av den interna memorandum som Jean Feidt upprättade samma dag (se ovan punkt 9), i vilken han uppgav att påståendena om att delar av sökandens ledning var ohederliga saknade grund och begärde att generalsekreteraren skulle skriva under kontraktet med sökanden så snart som möjligt.
- 83 Det framgår således av handlingarna i målet att det inte var förrän några dagar efter mötet den 13 december 1995 som parlamentet beslutade att inte tilldela sökanden kontraktet från och med den 1 januari 1996, utan att i stället tillfälligt ge kontraktet till bolaget A som var avtalspart i det tidigare kontraktet.

- 84 Den 19 december 1995 lade nämligen Jean Feidt fram ett förslag för rådgivande kommittén om att kontraktet med bolaget A skulle förlängas med en månad. Det framgår av protokollet från rådgivande kommitténs möte (se punkt 10 ovan) att parlamentets interna beslut om att underteckna kontraktet med sökanden inte hade kunnat fattas före utgången av år 1995 och att ett kontrakt skulle ingås med bolaget A för perioden den 1 januari till den 31 januari 1996 (vilket skedde den 5 januari 1996). Vid detta tillfälle uppmanade rådgivande kommittén för övrigt utanordnaren att vidta alla åtgärder som var nödvändiga för att sökanden så snart som möjligt skulle underteckna kontraktet.
- 85 Jean Marie Hautot har för övrigt uppgett i sitt vittnesmål, utan att motsägas av parlamentet på denna punkt, att inte någon tjänsteman vid parlamentet kontaktade honom för att upplysa honom om att kontraktet tillfälligtvis hade tilldelats ett annat bolag under perioden den 1 januari till den 31 januari 1996. Det har således visat sig att det var tack vare egna initiativ som Jean Marie Hautot strax före jul upptäckte att kontraktet tillfälligt hade tilldelats bolaget A. Det skall i detta hänseende påpekas att den upphandlande myndigheten under varje del av upphandlingsförfarandet inte bara skall iaktta principen om likabehandling av anbudsgivare, utan även principen om insyn (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Belgien, punkt 54). Ett företag som är nära inblandat i ett upphandlingsförfarande och som därtill ansetts ha lämnat det bästa anbudet skall följaktligen utan dröjsmål erhålla exakt information om förfarandets gång. Parlamentet skulle alltså före julen år 1995, på ett tydligt sätt, ha informerat sökanden om varför den inte tilldelats kontraktet från och med den 1 januari 1996 som det var tänkt.
- 86 Härav följer att parlamentet dels har gett sökanden berättigade förväntningar genom att uppmuntra den att ta en mera långtgående risk än vad som normalt behöver tas av en anbudsgivare under ett upphandlingsförfarande, dels har underlåtit att informera sökanden om att upphandlingsförfarandet utvecklats på ett sätt som inte var förutsatt.

- 87 Det är i detta hänseende inte nödvändigt att undersöka huruvida parlamentets tjänstemäns agerande är ursäktligt. I egenskap av upphandlande myndighet under ett upphandlingsförfarande är parlamentet skyldigt att agera koherent och enhetligt gentemot anbudsgivarna. De åtgärder som vidtas av olika administrativa och politiska organ inom parlamentet kan således inte rättfärdiga underlåtenheten att uppfylla de skyldigheter som det har gentemot sökanden.
- 88 Härav följer att parlamentet har gjort sig skyldigt till ett skadeståndsgrundande fel.

Skadornas storlek och orsakssambandet

Parternas argument

- 89 Sökanden anser sig ha åsamkats följande skador:
- a) kostnader och avgifter som den ådragit sig till följd av att den trodde att den skulle tilldelas kontraktet, vilka enligt de fakturor som ingetts tillsammans med repliken kan delas in enligt följande:
    - kostnader för aktiv bilpark som reserverats för parlamentet från och med den 1 januari 1996 till och med den 31 mars 1996 samt försäkring för totalt 36 bilar: 3 272 545 BFR (inklusive mervärdesskatt);
    - parkeringskostnader för perioden den 1 januari 1996 till den 31 mars 1996 för 36 bilar: 635 105 BFR (inklusive mervärdesskatt);

- kostnad för uppsägning av kontrakt avseende 25 bilar: 1 146 980 BFR (inklusive mervärdesskatt);

- telefonkostnader (GSM): 424 480 BFR;

- b) kostnader för att förbereda kontraktet, rådgivning och diverse kostnader: 886 000 BFR enligt följande:
  - förberedande arbete, genomgång av om kontraktet var genomförbart och upprättande av kalkyler: 131 325 BFR;

  - biträde och sammanställning av uppgifter, behandling och organisation: 181 500 BFR (inklusive mervärdesskatt);

  - förberedande arbete, förhandlingar om bilpark, telefonabonnemang och parkeringsavtal: 124 963 BFR;

  - resekostnader och representation (schablonbelopp): 150 000 BFR;

  - sekreterarkostnader (schablonbelopp): 52 000 BFR;

  - telefax, telefoner, administration, kopieringsmaskin och skrivare (schablonbelopp): 100 000 BFR;

- kostnader för rekrytering, läkarbesök, utbildning (upprättande av kontrakt, hyra av möteslokal) och kostnader för att schemalägga chaufförerna: 200 000 BFR;
- ersättning till Jean Marie Hautot, som enbart arbetade med anbudet och med att förbereda kontraktet med parlamentet från oktober 1995 fram till den 30 juni 1996: 540 000 BFR;

c) beräknad utebliven vinst under fem år enligt ett kontrakt på tre år som kan förlängas två gånger med ett år i taget: 10 000 000 BFR.

- 90 Vidare anser sökanden att den åsamkats en ideell skada till följd av parlamentets felaktiga beteende. Sökanden har förklarat att den i förvissning om att den skulle tilldelas kontraktet har gjort vissa åtaganden gentemot aktieägarna och utomstående inför utsikterna att företaget skulle komma att expandera och vara vinstgivande. De särskilt oklara omständigheter som ledde till att sökanden inte tilldelades kontraktet (rykten om dess solvens, om dess finansiella situation, om kvaliteten på dess tjänster och om hederligheten hos dess aktieägare och/eller ledning) spreds offentligt i Belgien, i synnerhet i Bryssel, som är särskilt inneslutet och lämpat för ryktesspridning.
- 91 Sökanden anser att den ideella skadan med reservation för vissa ändringar schablonmässigt kan uppskattas till 5 000 000 BFR.
- 92 Sökanden har för övrigt påpekat att om den på något sätt hade varit osäker på att den skulle tilldelas kontraktet, hade den aldrig investerat sådana belopp som den gjorde för att förbereda det utlovade arbetet. Detta medför att det i förevarande fall föreligger ett sådant orsakssamband som enligt rättspraxis krävs mellan det påstådda felet och den åberopade skadan. Vidare hade inte de synnerligen negativa rykten som sökanden utsattes för vid en viss tidpunkt varken fortsatt eller på något sätt inverkat på sökandens image och affärsrykte om kontraktet slutligen hade realiserats.

- 93 Parlamentet anser att sökanden endast har åberopat vissa skador utan att framföra någon som helst bevisning till stöd för att den verkligen åsamkats de påstådda skadorna. Det har tillagt att sökanden inte har bevisat att dess fakturor motsvarar åtaganden inom ramen för parternas påstådda projekt.
- 94 Parlamentet har dessutom bestritt att det skulle vara skyldigt att ersätta den ideella skada som sökanden påstår sig ha lidit. Sökanden har, för det första, inte framfört någon som helst bevisning till stöd för sitt påstående att parlamentet har skadat sökandens anseende och har, för det andra, inte åberopat några bevis för att parlamentet låg bakom eller bidrog till att sprida de rykten som den åberopar till stöd för sin talan.
- 95 Parlamentet anser slutligen att det inte finns något som helst orsakssamband mellan det påstådda felet och den åberopade skadan, eftersom sökanden vid mötet i Strasbourg den 13 december 1995 informerades om att rådgivande kommitténs yttrande endast var rådgivande och att parlamentet förbehöll sig rätten att fatta det slutliga beslutet om kontraktets tilldelning. Det har tillagt att sökandens kostnader för att förbereda och att genomföra kontraktet samt dess uteblivna vinst i vart fall inte är ersättningsgilla, eftersom sökanden inte har kunnat visa att den verkligen tilldelades det första kontraktet.

Förstainstansrättens bedömning

- 96 Det har i förevarande fall utretts att det fel som parlamentet har gjort sig skyldigt till innebär att gemenskapen är utomobligatoriskt ansvarig. Gemenskapen har däremot inte ansetts vara ersättningskyldig till följd av ett ansvar i ett kontraktsförhållande. Under dessa omständigheter har sökanden därför inte rätt att begära ersättning för utebliven vinst, eftersom detta skulle innebära att verkan gavs åt ett kontrakt som aldrig har existerat.

- 97 Vidare framgår det av artikel 4 i de allmänna villkoren att den upphandlande myndigheten inte är ersättningsskyldig gentemot anbudsgivare vars anbud inte har godtagits. Härav följer att de kostnader och utgifter som en anbudsgivare har ådragit sig för att delta i en anbuds förfarande i princip inte kan vara en skada som kan ersättas genom skadestånd (se förstainstansrättens dom av den 29 oktober 1998 i mål T-13/96, TEAM mot kommissionen, REG 1998, s. II-4073, punkt 71). Sökanden har i förevarande fall inte framfört någon bevisning som ger anledning till att avvika från denna princip. Sökanden har följaktligen inte rätt att kräva ersättning för kostnader i samband med förberedelsen av anbudet.
- 98 Det återstår således att fastställa den skada som uppkommit till följd av sökandens investeringar som gjordes sedan denna den 4 december 1995 informerats om att rådgivande kommittén lämnat sitt samtycke till dess anbud.
- 99 Det framgår i detta hänseende av handlingarna i målet att sökanden till följd av denna information omedelbart vidtog de åtgärder som var nödvändiga för att kunna genomföra kontraktet. I skrivelse av den 5 december 1995 gjorde Jean Marie Hautot nämligen följande uttalande: "Jag kommer att sköta all anställning ... samt alla planeringsmöten med [parlamentet]. ... Jean Luc Heuzer och hans medhjälpare kommer att införskaffa den bilpark som behövs. ... jag vill att alla skall göra vad de kan för att en felfri organisation skall börja fungera från och med den 1 januari 1996 ...". Vidare framgår följande av en skrivelse av den 6 december 1995 från Budget Rent a Car: "... med anledning av Er uttryckliga begäran vill vi härmed officiellt bekräfta vår beställning och att vi därför vill ha de begärda bilarna registrerade för år 1996. ... för att undvika dubbelarbete vill vi än en gång påminna om att vi för närvarande håller på att införskaffa de telefoner (GSM) som är nödvändiga för att Ni skall kunna utföra uppdraget på bästa sätt."
- 100 Dessutom upplyste sökanden i skrivelse av den 12 december 1995 om de åtgärder som vidtagits för att kunna tillhandahålla de tjänster som parlamentet skyndsamt ansåg sig behöva. I denna skrivelse uppgav sökanden att den hade hyrt bilar och tecknat telefonabonnemang (GSM), anställt chaufförer och låtit dem genomgå hälsokontroll samt kontrollerat deras bakgrund (se ovan punkt 7).

- 101 Härav följer att ovannämnda investeringar har ett direkt orsakssamband med telefonsamtalet den 4 december 1995.
- 102 Sökanden var för övrigt inte oförsiktig när den genomförde dessa investeringar. För det första är det redan utrett att sökanden vid besöket i Strasbourg den 13 december 1995 inte upplystes om att det inte var säkert att den skulle tilldelas kontraktet (se punkt 82 ovan). För det andra har parlamentet inte åberopat några omständigheter som gör att det finns anledning att betvivla riktigheten av de vittnesmål under ed som sökandens representanter har avgett, enligt vilka alla de investeringar som tas upp i skrivelsen av den 12 december 1995 gjordes i december 1995. För det tredje framgår det av vittnesmålen med parlamentets tjänstemän att sökanden inte erhöll någon information om att det fanns en risk för att den inte skulle tilldelas kontraktet (se punkt 82—85 ovan).
- 103 Följaktligen fanns det ingen anledning för sökanden att under de första månaderna år 1996 bryta de avtal som redan ingåtts, eftersom den inte erhöll ett tydligt besked om att den inte skulle komma att tilldelas kontraktet. Det finns i detta hänseende anledning att erinra om protokollet från den 19 december 1995 i vilket rådgivande kommittén, samtidigt som den lämnar sitt samtycke till att ett kontrakt ingås med bolaget A för perioden 1 januari 1996 till 31 januari 1996, uppmanar den upphandlande myndigheten att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att avtalet med sökanden skrivs under snarast möjligt. Detta bekräftar att parlamentet självt på detta stadium hade för avsikt att tilldela sökanden kontraktet.
- 104 Med hänsyn till det ovan anförda skall sökanden ersättas för följande skador, vilka återges ovan i punkt 89: a) ”kostnader och avgifter som den ådragit sig till följd av att den trodde att den skulle tilldelas kontraktet” och b) ”kostnader för rekrytering, läkarbesök, utbildning och kostnader för att schemalägga chaufförerna” samt ”förberedande arbete, förhandlingar om bilpark, telefonabonnemang och pareringsavtal”.

- 105 Det finns i detta hänseende inga skäl att godta parlamentets argument att det inte framgår av sökandens fakturor att kostnaderna har uppkommit i samband med projektet mellan denna och parlamentet. Det finns nämligen inga uppgifter i målet som gör att det finns anledning att betvivla att dessa fakturor motsvarar de åtgärder som sökanden vidtog för att kunna tillhandahålla de tjänster som parlamentet skyndsamt var i behov av, åtgärder som sökanden redan hade hänvisat till i sin skrivelse av den 12 december 1995.
- 106 Det framgår emellertid av sökandens handlingar i målet att abonnemangskostnaden för GSM (424 450 BFR) avser perioden den 19 januari 1996 till den 18 oktober 1996. Att abonnemanget inte började löpa förrän den 19 januari 1996 berodde på att företaget hade erhållit ett kostnadsfritt reklamerbjudande. Förstainstansrätten anser emellertid att det är rimligt att sökanden endast skall erhålla ersättning för de kostnader som uppkom under perioden den 19 januari 1996 till den 31 mars 1996. Eftersom sökanden inte sade upp detta abonnemang i slutet av mars 1996, vilket var den tidpunkt då den borde ha insett att det var mycket troligt att den inte skulle tilldelas kontraktet, skall sökanden stå för de kostnader som uppkom senare. Den ersättningsgilla kostnaden för telefonabonnemang, inbegripet eventuell kostnad för uppsägning av avtalet, kan därför uppskattas till 200 000 BFR.
- 107 Eftersom parlamentet inte har ifrågasatt storleken på de belopp som yrkats av sökanden, skall ersättningen beräknas på grundval av de uppgifter som lämnats av den sistnämnde (se punkt 89 ovan). Sökandens skada uppgår således till totalt 5 579 593 BFR (inklusive mervärdesskatt). Eftersom ett företag har rätt att få tillbaka den mervärdesskatt som betalats och därför inte behöver stå för denna, skall den inte inkluderas vid beräkningen av ersättningen. Efter avdrag för mervärdesskatt uppgår sökandens kostnader enligt fakturorna till 1 875 000 BFR + 829 583 BFR för bilhyra, 947 917 BFR för uppsägning av avtalet, 524 880 BFR för bilparkering och 103 275 BFR för arbetet med anknnytning till införskaffandet av bilar och telefoner. Till detta kommer kostnaden för GSM-abonnemang, tidigare beräknad till 200 000 BFR, och schablonbeloppet angående rekrytering av chaufförer, som uppgår till 200 000 BFR. Sökandens materiella skada uppgår således till 4 680 655 BFR.

- 108 Med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall finns det även anledning att bevilja sökanden ersättning för den ideella skada som uppkommit. Sökanden har förvisso varken visat att dess anseende har skadats eller att parlamentet är ansvarigt för att en sådan skada har uppkommit. Det framgår emellertid av handlingarna i målet att trots att sökanden redan i december 1995 hade börjat vidta förberedande åtgärder för att kunna tillhandahålla de tjänster som parlamentets tjänstemän ansåg att de skyndsamt behövde, har sökanden först den 19 juni 1996 fått reda på att den inte skulle tilldelas kontraktet (se ovan punkt 19). Eftersom parlamentet inte lämnade något som helst besked — trots att detta begärdes vid flera tillfällen — om hur upphandlingsförfarandet fortlöpte, har den försatt sökanden i en osäker situation och tvingat den att vidta vissa onödiga åtgärder för att i tid kunna tillhandahålla de aktuella tjänsterna.
- 109 Förstainstansrätten anser det därför vara rimligt att sökandens materiella och ideella skada fastställs till sammanlagt 5 000 000 BFR.

Rättegångskostnader

- 110 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom parlamentet har tappat målet och sökanden har yrkat att parlamentet skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall parlamentet bära samtliga rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

- 1) Europaparlamentet skall utge 5 000 000 BFR till sökanden.

2) En årlig ränta på 8 procent skall utgå på detta belopp från och med dagen för avkunnande till dess full betalning erlagts.

3) Parlamentet skall ersätta samtliga rättegångskostnader.

Lindh

Lenaerts

Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 17 december 1998.

H. Jung

P. Lindh

Justitiesekreterare

Ordförande